

VASTAANOTTAJA:

Tampereen kaupungin kirjaamo
PL 487
33101 TAMPERE
kirjaamo@tampere.fi

ASIA:

Muistutus Peab Industri Oy:n yhteislupahakemuksesta kalliokiviaineksen ottoon ja murskaukseen Viitavuoren kallioalueella Tampereella.

MUISTUTUKSEN JÄTTÄJÄ:

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry
Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs, 33200 TAMPERE
pirkanmaa@sll.fi

Aluksi

Peab Industri Oy on jättänyt Tampereen kaupungin ympäristö- ja rakennusjaoston ratkaistavaksi maa-ainelain 4 a §:n ja ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaisen yhteisen lupahakemuksen seuraaville toiminnoille:

- Maa-ainesten ottaminen
- Muu kivenlouhinta
- Siirrettävä kivenmurskaamo
- Pilaantumattomien maiden vastaanotto, käsittely ja läjittäminen

Lupaa haetaan Tampereelle kiinteistölle Perävainio (837-716-2-27). Ottaminen sijoittuu Viitavuoren kallioalueelle. Lupaa haetaan 10 vuodeksi.

Louhinta-alue on 9,9 hehtaaria ja kaikkiaan louhintaan, pintamaiden ja sivukivien käsittelyyn, varastointiin ja tukitoiminta-alueisiin varattava suunnittelualue on 17,8 hehtaaria.

Louhintamäärä on yhteensä 945 000 k-m³ ja vuotuinen otto 50 000–100 000 k-m³. Vuosittain murskataan keskimäärin 135 000 tonnia, maksimissaan 270 000 tonnia. Keskimääräisellä tuotantomäärällä murskauspäiviä on vuodessa noin 35 ja enimmäistuotantomäärällä noin 70 päivää.

Alueella otetaan vastaan yhteensä 100 000 tonnia, vuodessa maksimissaan 40 000 tonnia pilaantumattomia maa-aineksia. Vastaanotettuja maa-aineksia hyödynnetään ottoalueen luiskien maisemoinnissa ja mahdollisissa meluvälleissa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri katsoo suunnitellun hankkeen olevan Pirkanmaalla voimassa olevan maakuntakaavan vastainen ja yhteislupahakemuksen selvitysten olevan osin vanhentuneita sekä puutteellisia edellyttäen dokumenttien päivittämistä. Yhdistyksen mukaan Tampereen kaupungin ympäristö- ja rakennusjaoston tulee pidättäytyä luvan myöntämisestä ennen riittävien ajantasaisten selvitysten toimittamista ja riskien huolellisempaa arviointia. Yhdistys katsoo hankkeen olevan maa-aineslain vastainen. Perustelemme alla tarkemmin näkemyksemme.

Kaavoitus

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri katsoo, että luvan myöntäminen kalliokiviaineksen ottoon ja murskaukseen Viitavuoren alueella rikkoo maa-aineslakia.

Viitavuoren alue on voimassa olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa osoitettu MK-merkinnällä, jolla tarkoitetaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä. Maakuntakaavassa merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. MK-alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista.

Viitavuori on maisemaa hallitseva seudun korkein kalliainen vuori, jonka korkeus on 180 metriä merenpinnasta. Se sijoittuu aivan Viitapohjan kylän lähivyöhykkeelle kylän eteläpuolelle noin 1 kilometrin päähän kylästä ja vajaan 2 kilometrin päähän Paarlaudesta. Vuori nousee 70 metriä kylän yläpuolelle ja 84 metriä Paarlahtea korkeammalle. Viitavuori on tärkeä osa kylän lähivirkistystä, jota myös louhinnan melu tulisi ilmeisimmin haittaamaan.

Paarlahti on maakuntakaavassa maakunnallinen maisema-alue, joka rajoittuu kaavassa MK-alueeseen. Paarlahti on 10 km pitkä vuonomainen lahti, jonka korkeus on 95,7 metriä merenpinnasta. Viitavuori on keskeinen osa tärkeän maisema-alueen lähimaisemaa.

Pukalan virkistysalue ja Kintulammen suojelu- ja virkistysalue ovat keskeisiä luonnoltaan rikkaita luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä askelkiviä, joita MK-alue yhdistää.

Pohjois-Tampereen strategisessa yleiskaavassa Viitavuoren alue on merkitty Kartassa 2/3 matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö g1-merkinnällä. Merkintä tarkoittaa geologisesti arvokasta kalliialuetta. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon geologisten, maisemallisten ja luonnontieteellisten arvojen säilyminen. Alueelle

sijoittuvissa merkittävissä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan ELY-keskusta.

Pohjois-Tampereen strategisessa yleiskaavan kartassa 3/3 yhdyskuntateknikka ja ympäristöterveys Viitavuoren alueelle on osoitettu ympämaa merkintä, joka tarkoittaa ympäristöluvan mukaista kohdetta, maa-ainesten ottoaluetta. Toiminta alueella perustuu voimassa olevaan ympäristölupaan. Toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat ympäristöluvan mukaiset ympäristöhäiriöt on huomioitava alueen ja sen lähiympäristön maankäyttöä suunniteltaessa. Toiminnan loputtua alueen jälkikäyttö tulee sovittaa ympäröivien alueiden maankäyttöön soveltuvaksi.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri katsoo hankkeen olevan Pirkanmaalla voimassa olevan maakuntakaavan vastainen, sillä alueelle suunniteltu maa-ainesten ottaminen ja kivenmurskaus pirstovat alueen yhtenäiset metsäalueet ja heikentävät luonnon monimuotoisuutta. Myös hankkeen meluvaikutukset korostuvat muutoin hiljaisella metsäalueella.

Luontoselvitykset ja uhanalaiset lajit

Suunnittelualueen luontoselvitys on toteutettu vuonna 2012 Sirium Oy:n laatimana. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri pitää 13 vuotta sitten tehtyä selvitystä vanhentuneena. Yli kymmenen vuotta sitten tehty selvitys on syytä uusia tai ainakin tarkistaa tietojen paikkansapitävyys. Myös lajien uhanalaistumiskehitys on ottanut yli kymmenessä vuodessa harppauksia eteenpäin.

Lokakuuisella maastokäynnillä alueella havaittiin hömötiainen, joka on nykyisin erittäin uhanalainen (EN) laji. Vuoden 2012 luontoselvityksessä laji oli vielä elinvoimainen, tavanomainen ja yleinen, mikä osoittaa selvityksen olevan vanhentunut sekä lajin tilanteen heikentyneen merkittävästi. Maastokäynnillä havaittiin myös vanhoja metsiä suosiva puukiipijä.

Suunnittelualueelle johtavan tien vieressä on myös vuodelta 2012 Pirkanmaan ELY-keskuksen havaintoja uhanalaisesta (VU) liito-oravasta. Liito-orava on rauhoitettu EU:n luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain perusteella. Myös liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suojeltuja, eikä niitä saa hävittää tai heikentää. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri katsoo, että liito-oravan nykytilanne ja tien käyttötarkoituksen muutos lajiin tulee selvittää ennen luvan myöntämistä.

Palvajärvi-Koirajärven luonnonsuojelualue

Hankealueen kaakkoispuolelle sijoittuu Palvajärvi-Koirajärven luonnonsuojelualue. Etäisyys louhinta-alueesta on hanketoteuttajan mukaan 611 metriä. Sekä Palvajärvi että Koirajärvi

kuuluvat metsätaloudelle herkkiin vesistöihin. Kohteilla on vesiin liittyviä arvoja, jotka voivat heikentyä metsätaloustoimista syntyvistä vaikutuksista. Kyseisissä järvissä veden viipymä on hidaskohteella tai sen vaikutusalueella toimissa on suositeltavaa kiinnittää huomiota vesiensuojelun tehostamiseen. (Paikkatietoikkuna).

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri katsoo suunnitellun maa-ainesten ottamisen ja kivenmurskauksen muodostavan riskin muodostavan riskin läheisen Palvajärvi-Koirajärven vesistöille ja alueen lajistolle. Paikkatietoikkunan pintavesien virtausmallia tarkasteltaessa on havaittavissa riski, että suunnittelualan itä-kaakkoispuolen valunnasta osa voi päätyä Palvajärvi-Koirajärveen.

Vuoden 2012 luontoselvityksessä viitataan pintavesien valuntasuuntaa tarkasteltaessa Viitavuoren kallioalueen kallioainesten ottosuunnitelmaan, joka on yli 20 vuotta vanha. Muistutuksen jättäjä vaatii pintavesien valuntasuuntien uudelleen arviointia huomioiden myös ilmastonmuutoksen vaikutukset sekä tässä hetkessä että tulevaisuudessa.

Tummaverkkoperhonen ja Kaakkolammi

Hankealueen länsipuolella, aivan kiinni Pulesjärventiessä, sijaitsee hoidon piirissä oleva erittäin uhanalaisen tummaverkkoperhosen esiintymä. Tummaverkkoperhonen on erittäin uhanalainen (EN) ja luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu laji. Se on luokiteltu erityisesti suojeltavaksi lajiksi ja Pirkanmaan alueelliseksi vastuulajiksi. Tummaverkkoperhonen on myös yksi Tampereen tunnuslajeista.

Kulku suunnitelma-alueelle tapahtuu Pulesjärventieltä erkanevan yksityistien kautta. Jo tällä hetkellä vedet virtaavat tieltä tummaverkkoperhosniityn suuntaan. Paikallisilta asukkailta saadun tiedon mukaan rinne tulvii keväisin voimakkaasti perhosniitylle. Kaakkolammen ollessa jäässä puoli niittyä ollut veden vallassa. Pulesjärventien ali menevä rumpuputki työntää veden perhosniitylle. Virtaama oli selkeästi nähtävillä lähellä perhosniittyä myös maastokäynnillä kuivan sään aikaan lokakuun alussa.

Nykyisen metsäautotien muuttaminen raskaan liikenteen väyläksi tulee todennäköisesti lisäämään tummaverkkoperhosniitylle ja lopulta Kaakkolammiin päätyvää valuntaa. Raskas liikenne tuo mukanaan haitta-aineita, jotka pahimmillaan päätyvät tummaverkkoperhosniitylle ja Kaakkolammiin. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri katsookin, että tien käyttötarkoituksen muuttamista tulee tarkastella nyt kuulutettavana olevassa lupahakemuksessa eikä ainoastaan yksityistietoimituksessa.

Lähteet ja pohjavedet

Luvan hakijan mukaan suunnitelma-alueen pohjavedenkorkeudesta ei ole mitattua tietoa. Hakemuksessa kerrotaan kuitenkin louhinnan ulottuvan lähelle arvioitua pohjaveden pintaa. Tämä kasvattaa riskiä pohjaveden bakteriologisille muutoksille. Suomen luonnonsuojeluliiton

Pirkanmaan piiri katsoo, että lupaharkinta edellyttää tarkempaa ja mitattua tietoa ottamisalueen ja sen ympäristön pohjavesiolosuhteista.

Suunnittelualueen läheisistä kiinteistöistä monet käyttävät talousvetenään Kaakkolammin ja Pulesjärven vettä. Alueella, jossa ei ole kunnallista vesijärjestelmää tai vesiosuuskuntaa, ollaan pohjavesien varassa. Talousvesi tulee luonnonlähteistä tai kaivoista.

Suunnittelualueella ei ole pohjavesialueen statusta, mutta koska alueella tai sen lähellä on lähteitä ja tihkupintoja, siellä on myös aktiivinen ja riittävä pohjaveden virtaus.

Aivan suunnittelualueelle kulkevan tien vieressä sijaitsee pohjavettä ilmentävä lähde ja tihkupintoja. Tässäkin yhteydessä olisi tärkeää tarkastella tien käyttötarkoituksen muuttamista nyt kuulutettuna olevan lupahakemuksen yhteydessä.

Myös suunnittelualueella sijaitsevalta metsälain 10 §:n erityisen tärkeällä elinympäristökuviolla oli nähtävillä lokakuuisella maastokäynnillä avovettä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri muistuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaamiskiellon olevan ehdoton. Pohjaveden pilaamiskiellon mukaan pohjavettä ei saa pilata eikä sen laatua vaarantaa.

Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt

Suunnittelualueelle sijoittuu yksi metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, joka on rajattu pois louhinta- ja ottamisalueesta. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri tarkisti rajauksen maastossa ja pitää sitä kapeana. Havaitun kasvillisuuden perusteella rajaus olisi hyvä laajentaa koskemaan ainakin maastokartalla turkoosilla merkitty rahkasammalen peittämä alue.

Pirkanmaalla 10.10.2025

Antti Virnes
Puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Sari Hämäläinen
Järjestösihteeri
Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.